AUG 12 1927
UNIVERSITY OF ILLINOIS

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ЦІНА ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 185. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 11. серпня, 1927.

VOL. XXXV. No. 185. Jersey City, N. J., Thursday, August 11, 1927. THREE CENTS

ОСТАННЯ ДОШКА РАТУНКУ ДЛЯ САККА І ВАНЦЕТТІ

ГОВЕРНОР СКЛИКУЄ РАДУ В СПРАВІ ЗДЕРЖАННЯ ЕКЗЕКУЦІЇ. — ОБОРОНА БЕРЕТЬСЯ ВСІХ СПОСОБІВ, ЩОБИ РАТУВАТИ ЖИТТЯ ЗАСУДЖЕНИХ. — СЛАБА НАДІЯ НА РАТУНОК.

БОСТОН, 9. серпня. — Час летить і зближається північ з 10. на 11. серпня, а 3 мінути по півночі піде на електричний столець перший Мадейрос, а за ним Сакко, а по нім Ванцетті. Сакко не їсть вже 24 дні і з стоїчним спокоєм дожидає екзекуції. Ванцетті рівнож не бере поживи, читає фільософічні книжки і ще вірить в ратунок. Мадейрос каже подавати собі найлішні страви, добре спить, читає романи і так як би погодився з судьбою. Всі три не хочуть допустити до себе священика чи пастора і відмовляються від релігійних потіх, яких уділяють звичайно засудженим тюремні духовники.

А оборона робить тимчасом всі можливі зусилля, щоби виратувати їх життя. Суддя Теєр вже осьмий раз відмовив внесеню оборони на нову розправу і на знесенне вироку. Головний оборонець Артур Гилд відніссся тепер до говернора з просьбою, щоби він здержав екзекуцію доти, доки не буде вирішена апеляція, внесена до стейтового суду. Говернор відповів, що ту справу вирішить на спільнім засіданню з Екзекутивною Радою. В середу в полудне западе рішенне. Були вже одначе випадки, коли говернор здержав екзекуцію і не питався Ради. Тому мала надія, що таке зізволенне буде можна добути. Оборона віднеслася щераз до президента Кулиджа і до генерального прокуратора та поробила инші законні кроки, щоби в останній мінуті спинити екзекуцію, до якої в вязниці пороблено вже всі приготовання.

В самім Бостоні слідне велике забуренне. Арештовано кількадесять симпатиків засуджених, що пікетували стейтову вязницю, в якій сидять Сакко і Ванцетті.

ЯК ВИГЛЯДАВ ПРОТЕСТУЮЧИЙ НЮ ЙОРК.

15,000 ЗІБРАЛОСЯ НА ПРОТЕСТАЦІЙНИМ ВІЧУ В ЮНІОН СКВЕР, А КІЛЬКАСОТ ТИСЯЧ СТРАЙКУВАЛО. — ІНТЕРВЕНЦІЯ ПОЛІЦІЇ.

НЮ ЙОРК, 9, серпня. — 15.000 протестуючих ріжних політичних напрямків зібралося в Юніон Сквер, вислухало ріжних промовців, що пятнували засуд смерти на Сакка і Ванцетті і ухвалили одноголосно резолюції, які вислано до през. Кулиджа, говернора Фулера і других в справі здержання екзекуції. Мітинг пройшов в спокою і полиція не мала потреби інтервенювати. Тільки прийшло до терть тоді, коли протестуючі хотіли піти походом по місті. Кінна полиція утворила означе сильний кордон і не допустила до походу, який після програми вічевого комітету й так не мав відбутися.

Віча були по ріжних місцевостях, а тревали від 10 год. рано до ночі. Соціялісти подають, що 392,000 робітників вийшло на страйк, а комуністи кажуть, що 500,000.

ЗЛОВЖИВАННЯ В УРЯДІ ЗДОРОВЛЯ.

В МОЛОЧНІЙ ТОРГОВЛІ РОЗВЕЛОСЯ ХАБАРНИЦТВО НА ВЕЛИКУ СКАЛЮ.

НЮ ЙОРК, 9. серпня. — Бувший суддя Найвисшого Суду Чарлз Келбі предложив мейорови Вокерови звіт з доходжень в справі надужить в молочній торговлі. Ходило тут о вислідженне хабарництва, що мало вийсти серед урядовців інспекційного відділу департаменту здоровля. Стейтмент стверджує, що закиди проти департаменту були оправдані. Людність одержувала погане, нездорове молоко, а підплачені урядники не толерували. Стейтмент виказує, що суддя Келбі провірив 148 випадків хабарництва, які повинні були відступлені судови до переведення слідства і покарання. Урядовцям платили по $250, $300 або $500 як додаток до „платні", а по $5000 за ріжні перміти. Хабарництво цвите від яких 10 літ. Стейтмент той перебрав мейор до перестудіювання. Що з того вийде, ще не знати. Це залежить головно від рішення мейора Вокера.

КУЛИДЖ АПРОБУЄ РОЗБУДОВУ ФЛЬОТИ.

ГОДИТЬСЯ НА „УМІРКОВАНУ" ПРОГРАМУ. — РОЗБУДОВА БУДЕ ПРОДОВЖАТИСЯ ЧЕРЕЗ ПЯТЬ ЛІТ.

РЕПІД СИТІ, Савт Дакота, 9. серпня. — Розбита женевська конференція не припинить розбудови американської фльоти, як це було в пляні уряду. През. Кулидж заявився за будовою нових кружляків і аеропланів в міру того, як цего вимагає потреба національної оборони. Затвердженне остаточне цего програму буде лежати в руках конгресу. Плян розложений на 5 літ.

ВУДА ПОХОВАНО З ВЕЛИКОЮ ПАРАДОЮ.

ВАШИНГТОН, 9. серпня. — З Бостону привезено тіло пок. генерала Вуда, говернора Филипинських островів. Секретар стейту Келлог заступав през. Кулиджа. На похороні зявилися численні урядовці, заступники армії і ветерани еспанської війни, особливо ті, що служили в тій дивізії, якою проводив генерал Вуд. Вуда поховано на національнім цвинтарі в Арлінгтоні між тими, що боролися разом з ним в еспанській війні. На похороні було видно богато дипльоматичних представників.

ПОЛЯКИ БУДУТЬ КОЛЬОНІЗУВАТИ ПОЛІССЯ МІЖ ЖИДІВСЬКИХ КОЛЬОНІСТІВ.

ВАРШАВА, 5. серпня. Польське правительство сподівається, що йому поведеться придбати землю для жидівських кольоністів. Така земля найдеться, по висушенню багон, до чого саме забирається правительство маршалка Пілсудського.

Ті багна, які польське правительство думає обсушити, находяться саме „на кресах", на Полісєю і обіймають простір 18.000 квадратових кільометрів. Щоби їх обсушити, старається польське правительство затягнути пожичку заграницю. Після пляпів правительства переведенни обсушення забере 10 літ часу. З обсушеної землі призначиться якусь частину для жидівських кольоністів.

„КАЙЗЕР" ВІЛЬГЕЛЬМ ПОДОРОЖУЄ ПО ГОЛЯНДІЇ.

ЛОНДОН, 8. серпня. — Бувшому німецькому „кайзерови" Вільгельмови наприкрилось сидіти у його розкішнім замку в Дерн і для розривки та більшого руху рубати та пиляти дерево. За дозволом голяндського правительства вибрався бувший „кайзер" Вільгельм у авті в прогулькову подорож по Голяндії. „Кайзер" не чується видко дуже певним на голяндській земли, бо давіть перекуски їсть у авті.

ЛОЙД ДЖОРДЖ ПРИЇДЕ В 1928. Р. ДО АМЕРИКИ.

ЛОНДОН, 8. серпня. — Бувший премієр Англії Давид Лойд Джордж обіцяв, що відвідає Злучені Держави у 1928 році і буде председателем на інтернаціональних зборах Велшів.

ЖЕРТВИ ЦИВІЛЬНОЇ АВІЯТИЦІ МЕНШАЮТЬ.

ВАШИНГТОН, 8. серпня. — Департамент торговлі проголосив статистику нещасливих випадків в воздушній цивільній плавбі. На 5.000.000 миль відбутої дороги згинув один подорожний і оден механік на протязі року. Статистика обнимає 100 аеропляновних компаній. Це великий поступ, коли зважити, що 1926 р. було 75 нещасливих випадків.

БУРЛИВЕ ЗАСІДАННЯ ФРАНЦУСЬКОЇ ПЛАТИ ДЕПУТАТІВ.

На останньому засіданню французької палати депутатів прийшло до бурливих сцен. Безпосереднім поводом до них була дискусія над законопроєктом про зміну виборчої ординації. Председник палати мусів два рази переривати засідання, щоби не допустити до бійки.

ПАРАДА И АРЕШТИ.

З нагоди коронації образу „Matki Boskiej Ostrobramskiej" вихав до Вільна сам президент Мосціцкі в товаристві кількох міністрів та вищих церковних достойників. Та цей приїзд голови держави спричинив чимало клопоту місцевій поліції, яка для забезпечення ладу та порядку позамикала всіх підозрілих Білорусинів до тюрми.

ЖИДІВСЬКИЙ МУЗЕЙ НА УКРАЇНІ ОДЕРЖУЄ ДЕРЖАВНУ ЗАПОМОГУ

МОСКВА, 5. серпня. — Українське радянське міністерство просвіти призначило провізоричну запомогу жидівському музеєви Менделе Мохер Сефорім в Одесі, на Україні. Сю провізоричну запомогу признано тимчасово, поки не визначиться сему музеєви правильної річної запомоги.

Згаданий музей вислав експедицію, що має занятись пошукуваннями за жидівськими старинностями і має збирати предмети на Україні, які під сю пору находяться по ріжних музеях. Також має він набути манускрипти жидівського писателя Менделе Мохер Сефорім, що находяться в посіданню дочки писателя.

Як бачимо, то Жиди не мають причини нарікати, що українське радянське правительство не опікується їх культурою і літературою.

ЗАВЗЯТА БИКА В ПРУСЬКОМУ СОЙМІ.

На останньому засіданню пруського сойму дійшло до бурливої демонстрації, а відтак і до бійки між націоналістичними та комуністичними посланми. Причиною до цього стала інтерпеляція соціялістичних послів в справі кривавих розрухів у місті Ареисдорфі. Соціялістичний посол Кріґер, обосновуючи інтерпеляцію, заявив, що моральними виновниками тих розрухів є провідники штальгельму. Ці слова, виклякли страшне озлоблення серед послів правиці, з чого опісля вивязалася бійка між одною і другою стороною. Двох послів було тяжко ранених. Председник сойму не був у силі довести до успокоєння та мусів перервати засідання сойму. По перерві промовляв дальше посол Кріґер, а по нім прийшов до слова націоналістичний посол, який закинув лівиці, що сама вона звичайно послугується фізичним насиллям, що знову викликало великий гамір на лавках лівиці. Щойно коли на трибуні явився міністер справедливости, настало успокоєння. По нім забрав ще голос міністер внутрішніх справ, котрий ждав від сойму ухвалення закона, який заборонював би цивільним особам носити оружжа.

21 ТИСЯЧ УМОВО ХОРИХ В ПОЛЬЩІ.

Генеральна дирекція здоровля міністерства внутрішніх справ подає статистику умово хорих в Польщі. І так загалом є понад 21 тисяч, з цього лишень 10 тисяч приміщено в заведенних — решта живе приватно.

Найбільше божевільних в Познанщині, коло 4.500, в Галичині біля 2.700, в Конгресівці 2.500.

З хорих, які остають в приватному лікуванню, більша частина спокійні та мало небезпечні для окруження одиниці. Все таки майже 2.000 є так неспокійних, що необхідно булоб примістити їх у відповідних заведенних — однак місця для них вже нема.

СТОЛІТТЯ РОКОВИН ЛЬВА НИКОЛАЄВИЧА ТОЛСТОГО.

Дня 10. вересня 1928 року мине сто літ, як вродився один з найбільших письменників російського народу, 19-го століття, Лев Толстой.

Щоб належито відсвяткувати сей ювилей, підготовляють видання другого тому біографії (опису життя) сего славного письменника з під пера М. Гусєва, під наголовком „Толстой у повноті свого творчого генія". Рівночасно правительственне видавництво приступає до видання усіх творів письменника в 92-томах, під редакцією В. Черткова.

За границею приготовляють знова на сей ювилей видання творів Л. Толстого у новім виданництві у Англії, Франції і Німеччині. У Парижі письменник Ромен Ролланд випускає друге видання своєї книжки про Толстого.

У „Ясній Поляні" (місци замешкання Толстого) відновляють музейні кімнати у такім виді, як вони виглядали у 1910 році, себто у послідній році життя Толстого, що, як відомо, мешкав там з цілою своєю рідню.

До толстоївського музею в Москві набуто портрет письменника, роботи артиста Пастернака, а також скульпторів.

З ЛЮДСЬКОГО ЗВІРИНЦЯ.

Арештували у Львові гарного каменичного сторожа, Василя Гаха, який, удержуючи зносини із своєю малолітньою пасербицею (за згодою своєї жінки!), знущався над нею і погрожував, що вбє її. — У селі Баковицях парубок Василь Коник кохав без памяти дівчину із сусіднього села Мельниківку, яка про це не хотіла знати. Тому пішов до славної ворожки Колесникової за „любистком" для вибраної. Дівчина любисток випила, але була надалі холодна. Тоді Мельник з двома побратимами до помочі звязав ворожку мотузами і силоміць влив їй у горло велику порцію ріжних її любистків. Усю цю народню дієсу буде критично аналізувати суд.

БАНДИТИЗМ У „МАЛОПОЛЬЩІ".

Два митні стражники з Татарова вбили митного комісаря з Яблониці, Щульца, ограбивши його з грошей, призначених для урядовців митної сторожі. Убійники Брось і Бахерек помстилися за втрату посади або злякомились на гроші. Перший з них, коли мали його піймати, застрілився. — Біля Обертина трох опришків напало на трох купців, що мали при собі 1000 дол. Один купець убитий на місці, двох померло у шпиталі від куль. Тільки гроші врятовані, тому, що опришки втікли сполохані. — Лекша форма бандитизму виглядає у Львові так: над ранком приходять два пяні добродії до кавярні „Республики" і кажуть дати собі пити; коли кельнери виправдуються, що час продажі минув, гості бють шиби і зеркала, мов град, а навіть так само гостро стріляють з револьверів.

ЗАГРАНИЦЯ ПРОСИТЬ О ПОМИЛУВАННЄ САККА І ВАНЦЕТТІ

МАТИ ГОНДЖЕССЕРА ШЛЕ КАБЛЕВИЙ АПЕЛЬ ДО ФУЛЛЕРА.

ПАРИЖ, 9. серпня. — Мадам Гонджессер, мати загинувшого французького летуна, що пробував перелетіти з Парижа до Ню Йорку, вислала слідуючу телеграму до говернора Фуллера:

„Вірю, що в часі очікування на поворот моєї дорогої дитини пренесе се мені маленьку полекшу, коли моя інтервенція ратує життя двох нещасливців. Очікую нетерпелливо Вашої відповіди".

ЛЬОКАРНО, Швайцарія. — Американці, що беруть участь у світовій учительській конференції, вислали слідуючу каблеву телеграму до президента Кулиджа:

„Зауважаючись о заінтересованим глибоке співчуття, що існує в умах людей многих націй відносно Сакка і Ванцетті. Апелюємо до Вас за інтервенцію в імя світового порозуміння".

ПАРИЖ, 9. серпня. — Комітет Американців в Парижі, під проводом Генрика Дена і Мичела Фишера вислав слідуючу телеграму до говернора Фуллера і президента Кулиджа:

„Ми Американці зібрані у великім числі у Парижі шлемо остаточний апель про справедливість для Сакка і Ванцетті".

ІРЛЯНДСЬКІ РЕСПУБЛИКАНЕ ЗАДУМУЮТЬ ЗЛОЖИТИ ПРИСЯГУ ВІРНОСТИ.

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ПАРТІЯ ГОТОВА ОСТАТИ В МЕНШОСТИ.

ДАБЛІН, 9. серпня. — Приклонники республиканського провідника Де Валєри відбули сегодня свої тайні збори. Предметом нарад сих зборів було, чи 45 республиканських послів, вибраних тому два місяці до ірляндського парляменту, мають зложити присягу вірности королеви і заняти свої місця у соймі, Дейл Ерін, чи погодитись з тим, щоб їх партія політично перестала існувати. Се послідне статися малоби, як наслідок проєкту закона, який внесло правительство, що кандидати на послів зобовязуються зложити присягу вірности королеви, на случай вибору.

Богато республиканців уважає меншим лихом зложення присяги, як погодженя з тим, щоби їх партія політично перестала існувати.

Наколиб усі республиканські посли зложили присягу і війшли до сойму, становище премієра Косгрейва булоб дуже загрожене, бо він мавби меншість у соймі і мусівби уступити. Його партію у соймі, Дейл Ерін попирає лише 6 незалежних послів а також час від часу фармерська партія.

ПОДІЛ ГАДОК В СПРАВІ ОПОРОЖНЕННЯ НАДРЕНІ У ФРАНЦУСЬКІМ КАБІНЕТІ.

БРІЯНД ГОДИТЬСЯ НА ОПОРОЖНЕННЯ

ПАРИЖ, 9. серпня. — Серед французького кабінету міністрів по трех годинній нараді наступив поділ гадок щодо того, чи Надренія має бути опорожнена з французького війска і чи період окупації має бути скорочений.

Після звіту французького генерала Гільома, німецькі націоналістичні і військові провідники роблять усе, що в їх силах, щоби зорганізувати напів-військові сили у здемілітаризованій полосі, які занимають місце регулярних військ, як охорона фронту, де лише виюфається окупаційну армію.

Се є технічним нарушенням постанов Версайського Мира і може бути ужите як відмова опорожнення Надренії.

Міністер заграничних справ Бріянд є за опорожненням Надренії, бо здає собі справу з того, як тяжко є вести для Німеччини або Франції політику співділання, як довго жовніри одного краю занимають територію другого краю. Підчас женевської конференції видалось майже певною річею, що німецькі домагання в справі опорожнення Надренії будуть в цілости сповнені.

КОЛЬОНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ ЖИДАМИ.

29 НОВИХ ЖИДІВСЬКИХ КОЛЬОНІЙ НА УКРАЇНІ.

МОСКВА, 8. серпня. — У Никопольськім повіті, на Україні, має бути основаних 29 нових жидівських осель. В кожній з тих осель будують від 20 до 25 домів. Усіх жидівських родин, які вже осіли по українських оселях, числять 765.

ЖИДІВСЬКА КОЛЬОНІЗАЦІЯ НА БІЛОРУСИ.

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННИЙ КОЛЬОНІЗАЦІЙНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ УДІЛЯЄ ЗАПОМОГ ЖИДІВСЬКОМУ КОЛЬОНІЗАЦІЙНОМУ ТОВАРИСТВУ.

МОСКВА, 8. серпня. — Комзет, Парвительственний Департамент для Поселення Жидів на землі, дав жидівському товариству Озетови дальших 50 тисяч рублів на жидівську кольонізацію на Білоруси. Комзет одержав вже попередно 20,000 рублів на кольонізацію у Білоруси.

Білоруський Озет одержав також кредит у висоті 170,000 рублів від Білоруського Рільничого Банку.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOURDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 85 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Taxa opsia o copy.

One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00

Foreign and Eastern City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Подписка число три цента.

На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00

В Джерси Сіті і Загранично:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адресувати: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Телефон "Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

ПОСТАВМО НА СВОЇМ

Українці в Америці мають свого рода завзяття. Не тільки в тім, що в многих случаях взаїмно себе поборюють та що мимо закликів все ще замало до организації приступають. Є ще таке завзяття, яке заслугує на признанне. Бо от свого часу сказали ми собі, що треба зложити стотисячну Позичку Національної Оборони і її зложили та ще й з горою. Треба було зложити Негайну Допомогу і ту зложили. Треба було слати телєграми і протести і ті слали. Треба було відсвяткувати память десятьлітної річниці смерти нашого національного генія Івана Франка і святкували славно по всіх громадах, хоч треба було з того приводу повести завзяту боротьбу з рутенством. Є ще богато других справ, до яких полагодження беруться американські Українці рівнож з завзяттем, як от реформа своєї рідної школи в Америці, перехід церковних маєтків до рук народа і другі, які певно з часом будуть полагоджені. Та сим разом хочемо пригадати таку справу, яка не жде проволоки, а яка є пунктом нашої амбіції. Є нею справа БУДОВИ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ. Оттой дім хотіли би ми побудувати за гроші американських Українців на вічну память про наше серце і наші почування, що звернені в сторону рідної землі, що ще досі стогне в ярмі, яка ще досі не вигоїла ран тим борцям, що пішли визволяти свій нарід.

„ДІМ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ — ДАР АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ" — така нанись повинна видніти на тім домі, який ми рішили побудувати за свої гроші. Кращої цілі годі видумати, бо хтож може піднести голос проти неї. На тім однім пункті всі ми обеднані і згідні. Коли так, то вислід повинен бути величавий. Біда тільки, що на разі ще цего висліду не видно.

В літну спеку, коли звичайно жертвенність упадає, зібрало і выслало Обеднанне за місяці червень і липень на самих тільки інвалідів $1,100, а з того призначено $900 на Дім Інвалідів. Гарна збірка, але всего того замало. Збірка буде тревати всего два три місяці і за той час повинні ми спільними зусиллями зібрати яких $20,000. І зберемо, коли возьмемося до збірки з таким самим завзяттем, з яким ми бралися до иних діл. Богато є ще в нас таких людей, які з ріжних причин викручувалися передше від жертв. Чи мали би вони викрутитися і тим разом від жертви на інвалідів? Цеж вже не на політику. Чи мало би стати тільки на двох чи трох бизнесменах в Америці, які відгукнулися на поклик громадянина Лесюка з Ню Йорку? Не тільки до них, а до кождого з нас простягають руку наші нещасні інваліди.

НАРОДНІЙ ОБОВЯЗОК ЧЕСТИ

СУЧАСНИЙ СТАН ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ УКР. ГАЛ. АРМІЇ.

(Голос з краю).

Коли переносимося думкою в 1921 і 1922 рік, коли згадаємо, як вертялися з польських военних таборів наші стрільці, вертялися обдерті, нужденні, знесилені, заморені і фізично знищені, тоді живо відчуваємо ту прірву, яка існує від віків між Україною та шляхетською Польщею. Між повертаючими стрільцями було немало тяжких калік-інвалідів: без рук, без ніг, сухітників, умово хорих, спараліжованих. По земляних бараках або в мурах із камінною долівкою сиділи вони, мучились як польські полонені; їх не лікували, як слід, рани ятрилися, гнили. Коли їх врешті випустили з незагоєними ранами, вони пішли одні до рідні, а другі шукали захисту у Львові серед своїх. Тут на борзі утворено Дім Українських Інвалідів, що існує й досі. Очевидцеві важко згадувати ті часи та тих калік, що не могли й вийти на світ з дому, бо не мали ще й протез; були ще переважно каліки без ніг. Воля сила їм тільки з вікна в сонячнім промінню...

З того часу проминуло кілька літ, в історичнім житті нашого народу важних і важких літ. Сьогодня на інвалідів видаємо вже десятки тисячі золотих. Само удержання Дому Українських Інвалідів коштує поверх 3,000 золотих місячно. Під цю пору „Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами" у Львові, яке взяло на себе обовязок нести поміч інвалідам Української Галицької Армії, признало й виплачує 107 інвалідам постійні місячні ренти в висоті від 10 до 30 золотих. Ці ренти ще, на жаль, за малі. Товариство йде на зустріч бажанням інвалідів і в потребі виплачує їм ренти на кілька місяців наперед; так доводилося робити особливо весною, на передніжку. Спис інвалідів, що одержують ренту, ми оголосили перед 3 місяцями, а тепер його доповнюємо (гл. окремий виказ). Біля півтора сотні інвалідів користується періодичною підмогою Товариства. Кожний інвалід, що потребує протези, одержує її на кошт Т-ва, так само лічення. День-у-день висилається до „Народньої Лічниці" у Львові по кілька інвалідів до лічення; крім того спрямовується інвалідів до лікарів Українців на провінції.

В цьому році нанято на 4 літні місяці (червень, вересень) дім у Синевідську вижнім у Карпатах, куди вислано інвалідів-сухітників. Покищо перебуває там постійно 6 інвалідів, а саме: Білевич В. з Кукизова пов. Львів, Приймак Гр. з Цаповець п. Заліщики, Сакалюк О. зі Старих Бродів, Світенький Мих. з Плотичі п. Бережани, Тірко А. з Княжполя п. Добромиль і Чавс І. з Варяжа п. Сокаль. Гарна околиця, свіже повітря та здоровий і обильний харч впливає додатно на фізичний стан інвалідів. Ця корисна проща з літнищем заохочує до удержання в тім місці станиці для інвалідів-сухітників.

Хочемо відмінити деякі додатні прояви в життю інвалідів за цей рік. Перш за все висловлюємо щиру подяку тій українській американській пресі, яка уділила місця справі інвалідів та підняла за них свій голос. Дальше заслугують на згадку заходи Стрілецької Громади в Филаделфії в напрямі організації допомоги інвалідам, зокрема в справі будови дому інвалідів. Вдячна згадка належиться організаціям і товариствам, як Обеднання в Филаделфії, Укр. Народний Союз, Народна Поміч, Оборона України, Січ, Згода Братств, Просвіта з їх відділами та ин., що, хоча часом і стоять на рівній платформі, все-таки несуть спільно поміч інвалідам-борцям.

В Галичині знов цінну поміч несуть нам українські кооперативи, які здебільшого гарно розвиваються, а заразом ратують наше селянство перед визиском. Ревізійний Союз Українських Кооператив у Львові видав обіжник до всіх підлеглим йому кооператив, яким зобовязав кожну кооперативу призначувати з зисків кооперативи значнішу квоту на допомогу інвалідам. Богато кооператив пішло за тим гарним поклином. Але ми чекаємо, щоби ще півтора тисячі кооператив виконали свій обовязок. Коли кожний гідно виконає свій обовязок супроти інвалідів, то не мусітиме соромитися перед чужинцями за опущеність та занедбалість наших інвалідів.

Організована поміч з боку товариств тим більше потрібна, що прилюдні збірки жертв на інвалідів у Старім Краю зустрічаються з великими перепонами. Польська влада тільки два рази до року дає дозвіл на збірку, але і цей дозвіл дається з такими обмеженнями та під такими тяжкими умовами, що не можна його ак слід використати. До того ще доводиться поборювати несвідомість мас, яка сходиться з невідрадним економічним становищем нашого народу. В сьогорічнім передноводі в багатьох околицях Галичини завитав голод. Бурі і град знищили богато засівів і стоїмо перед новим голодом. Наше село спролетаризоване, безпощадно визискуване, задинається від земельного недостатку; заробітків нема, виїзд за кордон обмежений та получений з великим трудом і видатками.

Серед таких невідрадних обставин треба напружувати всі сили, щоби йти вперед. А інвалідську справу мусимо посунути вперед! Прапор борців за волю України не сміємо кинути в болото буденщини!

Дотепершня допомога ще далеко не вистарчає. Але те, що ми крок за кроком йдемо вперед, повинно заохотити до жертвенности тих, які досі отягалися.

Хоч і поневолені відвічним ворогом, биті всякими злиднями та недостатками, мусимо поступати так, щоби не безчестити імени нації, щоби зберегти її достойство та лишити світлий спомин про наші величезні змагання так, як лишили ріжні наші предки, яких діла оспівують народні пісні та думи.

На жаль, у хвилі, як це пишемо, не маємо ще певних вістей про перебіг збірки на інвалідів підчас Зелених Свят в Америці.

Всім, що подали помічну руку інвалідам УГА, складаємо щиру подяку. Хто виконує обовязок супроти борців-мучеників України, той боронить честь українського народу.

Наприкінці згадаймо не-злим тихим словом інвалідів, що відійшли від нас: дня 29. травня помер в Домі Українських Інвалідів у Львові інвалід УГА Теодор Точенюк з Тетевниць, пов. Радехів у 29. році життя, а 2. червня ц. р. десятник УГА Павло Довгань з Увисли, п. Копичинці у 32 році життя. Обоє поховані на Янівськім цвинтарі у Львові. Нехай буде їм легка рідна земля, за яку вони боролися та страждали!

Жертви просимо й на будуче слати через **Обеднанне в Филадельфії**, або на адресу:

Українське Товариство Опіки Над Інвалідами у Львові,
вул. Руська ч. 3/II.

КОЛИ ВИ НЕ МАЛИ ЗМОГИ БОРОТИСЯ В РЯДАХ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ ЗА ВИЗВОЛЕННЄ СВОГО НАРОДА; КОЛИ ВИ НЕ МУЧИЛИСЯ В ТЮРМАХ І ТАБОРАХ ЗА ТЕ, ЩО БОРОНИЛИ РІДНОЇ ЗЕМЛІ; КОЛИ МАЄТЕ ЗМОГУ ПРАЦЮВАТИ І ЗАРОБЛЯТИ — СПОВНІТЬ ОБОВЯЗОК УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНИНА І ПЕРЕШЛІТЬ СВОЮ ЖЕРТВУ НА ІНВАЛІДІВ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE, P. O. BOX 411, PHILADELPHIA, PA.

Роман Купчинський.

УКРАЇНСЬКИМ ІНВАЛІДАМ

Як зажадав народ великої посвяти,
Як зажадав народ не тільки слів, а діл,
То Ви пішли, як стій, свій край обороняти,
Ви — України цвіт із городів і сіл.

Не справедлива месть пігнала Вас до бою
І не жажда забрать чужий шматок ріллі,
Але любов свята Вам дала в руки зброю,
Любов до свободи й до Рідної Землі.

Скровавлені поля полляла кровця свіжа,
То кровця Ваша й Тих, що перейшли до дум.
Та гірше ще стократ, як рани від заліза,
Болючий для сердець їдкий ворожий глум.

Бо всюди простягнув над селами й містами
Сто тисяч нагайок наш ворог від віків
І всюди на калік показує пальцями:
„Ось вам страшні сліди нерозумну батьків".

Та сум і жаль і біль народ Ваш серцем чує,
Він обітре сльозу на змучених очах:
Безногих понесе, безруких нагодує,
А невидющим дасть поводарів на шлях.

„Ми не зложимо зброї своєї...
Дужі в нас і бажання і гнів,
Ми здобудемо землю і волю,
І загоїмо рани віків".

Одесь.

Пісня і праця — великі дві сили!
Їм я до скону бажаю служить;
Ними лиш зможу й для правників
[жить".

Іван Франко.

ЗВІТ ІЗ ЖЕРТ УКРАЇНСЬКОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ НА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

за квітень, травень і червень 1927 р.

1. Обеднанне, Філадельфія, Па.	$500.00
2. Стрілецька Громада, Філадельфія, Па.	60.00
3. Т-во „Будучність" (М. Козуб) Ньюарк, Н. Дж.	56.00
4. Укр. Поступ. Т-во „Могильниця" (Осип Терношльський), Ню Йорк	50,00
5. Комітет для вшанования памяти Франка (Василь Сембрат), Олифант, Па.	50.00
6. о. Вас. Гегейчук, Отава, Онт., Кан.	50.00
7. Січова Організація Канади, Вінніпег, Онт.	50.00
8. Ст. Конобій, Кенора, Онт., Кан.	27.00
9. Іван Чайка, Бюкенен, Саск., Кан.	25.00
10. Читальня Просвіти, Вінніпег, Онт.	25.00
11. Петро Карманський, Куритиба	23.30
12. Т-во „Єдність" (А Савка), Вілімантік, Конн.	20.00
13. Відділ 66. Укр. Нар. Помочи (Д. Шостак), Шікаго	15.00
14. Чит. Просвіти им. Франка, Редберн, Саск., Кан.	15.00
15. Укр. гр.-кат. Парохія, Мічем, Саск., Кан.	15.00
16. Відділ 15. Обор. України (через Гром. Голос)	13.75
17. о. М. Оленчук, Саскатун, Саск., Кан.	13.50
18. о. С. Маланяк, Пітсбург	12.00
19. Д. Парашук, зб. в Конистон, Онт., Кан.	10.00
20. Укр. гр.-кат. Парохія, Пітерсон, Саск., Кан.	8.25
21. о. П. Процьків, Марешаль Малет, Парана	4.55
22. Макс Глух, Скрентон, Па.	2.00
Неподані банками жертводавці:	
23. Одерано 8/IV. з Ню Йорку через „Амер.-Балтік Ко." в Данціґу	30.00
24. Одержано 11/IV. через М. Клим, Шікаго	12.00
25. Одержано 27/IV. через „Банк Зединених Держав" в Ню Йорку	10.00
Разом	$1,097.35

словами: **тисячу девятьдесять сім долярів і тринять пять цнт.**

ЗА УКРАЇНСЬКЕ КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ У ЛЬВОВІ, вул. Руська 3/II:

Д. Паліїв, м-голова; **Др. П. Палійчук**, за скарбника; **Т. Мартинець**, секретар.

ШКОЛА І ЦЕРКВА

КРИТИЧНІ УВАГИ ДО ШКІЛЬНОГО ПИТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ В АМЕРИЦІ.

Написав **Профи Др. Олександер Сушко.**

(Продовженне).

(6)

VIII.

Інтелігенція, Народ і Церква.

Рідонька та анемічна верства української так званою **„інтелігенції"** в Галичині і на Великій Україні не витворила була фактично ніколи окремої суспільної кляси. Всеж таки можна зауважити і серед неї певного рода діференціцію — именно в двох напрямках: праве її крило творило щось в роді відомої „понадклясової категорії" державних урядовців, а ліве — формувало „новий середний стан", який постачав ідеольогів-борців і для робітників-селян і для робітників-найманців.

Взаємини між **„народом"**, т. є. трудовою масою і **„інтелігенцією"** носили характер ідеалістично-сентиментальний. Державні урядовці „жалували" поневоленого „меншого брата", свідчили йому усякого рода прислуги в рамах свойого діловодства, одначе поза це їхні симпатії не виходили. Інтелігенти -ідеальоги захоплювалися новими течіями західно-европейських наук живіще й пробували активно не лишень будити серед мас апетити соціяльного розкріпощення й національного відродження, але навіть почали згодом видвигати конкретні програми (чи там способи) переведення в життя цего соціяльного розкріпощення й національного пробуждення (соціялізм Франка-Павлика, радикальна партія, палкий націоналізм Трильовського, Бузиновського, Чайковського, Пачовського і пр., та найновіші концепції-помисли).

Взаємини між **інтелігенцією і церквою** та „духовенством", т. є. священиками, мали характер індіферентности. З надуживанням Церкви для денаціоналізаційних цілий, голобно з надуживанням „вищого духовенства", **т. є. владик-архиереїв**, боролось успішно саме життя (консерватизм та самозаховаючий інстинкт мас). Що правда — то інтелігенція стежила теждуже пильно усякі спроби надто яскравого „хрунівства" наших владик-архиереїв, які — звісна річ — були **нашими** лишень стільки, що їли **наш хліб**, одначе сідали на владичі престоли не з волі власного народа, але з наказу і ласки **наших відвічних ворогів**, т. є. Поляків і Москалів (а в части й Мадярів та Румунів).

Перевага селянського елементу у нашій суспільній структурі витворила певного рода **примітивно-патріярхальні** взаємини між **„селом"** і **„попом"**, т. є. між селянами і їх священиком та його родиною. Це добре відомі специфічні ціки всякого відсталого суспільства. Духа тієї сентиментальної патріярхальности перенесли наші переселенці й до Америки, й звідтіля і походить цій наскрізь примітивний **церковно-парохіяльний характер** наших перших осад на усій американській землі. В старім краю — дух цей був наскрізь своєрідний і глибоко традиційний, усвячений віковими звичками й установами, що переходили автоматично з покоління на покоління, одначе тут, серед високої капіталістично-індустріяльної культури американського суспільства, був він **разючим анахронізмом**, і як такий фатальною гальмою **в прогресі** при вельми складній компетиції українських новиків з своїми далекодалеко поступившими наперед сусідами (приміром: стара й знаменито зорганізована імігрrunя жидівська, німецька, польська і т. п.). Заплатилиж теж наші переселенці, т. є. „нарід" і його провідники, т. є. священики, дорого за цей свій нерозважний консерватизм...

Бо, як то кажуть наші чемні письменники — „ніде правди діти", — суспільній короткозорости, примітивности і незрілости, та комплетий класовій невиробленности та несвідомости наших мас в Америці, відповідав прегарно **кастовий примітизм і суспільний аналфабетизм** наших „духовних отців". Поза усвячені часом приземні інтереси церкви і парохії вони не виходили, й сливе аж по нинішний день намагаються за всяку ціну утримати українського робітника при тих самих наших „прадідних національних (!) святощах", т. є. при попівській кухни, кропилі та кадилі, й лякають його страшними карами „дочасними і вічними" на випадок дезерції.

Що світ, а особливо американський, гряде стомилевими кроками наперед, що він пульсує і кипить новим, могутнім життям, що міниться стотисячними красками й чудовою красою **науки, знання і мистецтва**, що він на кождім кроці манить та вабить до себе тут просто кождого — молодого і старого, — наші священики цего бачити не хочуть!

І не дивниця, що з бігом часу поволі-поволі до живої емансипаційної праці та співзавідництва з культурними сусідами став братися у нас **самий працюючий нарід.** В останніх літах, а навіть місяцях, рух цей набрав характеру просто стихійного пробуждення й формального відродження наших працюючих мас в Америці. А що принесе він нам у дарі вже в недалекій будучности, цего не може передвидіти і передсказати найбуйніша уява. Коли судити з того, що вже **нині** осягнула та здобула пробуджена ініціятива та запал широких українських робітничих кругів, коли взяти під розвагу ті чинники Української Народної та Робітничі Доми, ті сотні шкіл що виросли нечайно та несподівано неначе гриби після теплого дощу — по усіх наших кольоніях в Канаді, Злучених Державах та Бразилії, коли призадуматись дрібку над цим масовим напливом незорганізованих досі українських робітників і робітниць до усякого рода своїх робітничих союзів й організацій, — тоді й зможемо уявити собі бодай в приближенню, що **українські працюючі маси в Америці стоять саме тепер на світанку великої світлої доби в історії свойого** многострадального життя на імміграції. Вони переживають час свойого духового, культурного, суспільного, класового та національного **самопізнання**, добу свойого справжнього **Відродження - Ренесансу.** Доба культури церковно-парохіяльної належить вже до минувшини; вона зложена вже раз на віки у домовину і не має на світі тієї сили, щоби могла воскресити її із мертвих. Закони життя сильнійші від законів смерти.

EVIVA VITA! Най жие життя!

ДЛЯ КУЛЬТУ ТАНЦЮ.

У Магдебурзі скінчився невеличкий конгрес знавців і прихильників танечної культури, до якого дали почин визначні мистецькі танцюристи та теоретики: Анна Павлова, Мері Вігман, Рудольф Лябан, д-р Нідекен-Гебгардт, проф. Шлємер. Крім мистецьких продукцій були на ньому фахові відчити про основи і принципи танцю, про засоби та вплив танечного мистецтва. Присутні рішили створити союз хорових співаків і балетних танцюристів, який крім професійних інтересів має на меті чисто ідеальні завдання. Протекторат цього союзу взяли на себе ріжні вчені та письменники.

„ЦАРІВКА"

ПОВІСТЬ

написала ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА

Ціна $2.00.

Можна набути в Книгарні „Свободи"

„SVOBODA"

85 Grand St., Jersey City, N. J.

При всякій наголі складаймо жертви на Сиротинець - Захист Українського Народного Союза.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В ЧІМ ЛЕЖИТЬ КОРІНЬ ЛИХА

Коли читаєте тепер „Свободу", а головно ті дописи, які з ріжних сторін і місцевостей надходять, то годі видержати, щоби не заговорити.

І тому, йдучи за другими і за голосом совісти, пишу і я цих кілька стрічок. Хочу писати про те лихо, що нас всіх давить.

Вкорінюється в нас тепер те слушне переконанне, що наше духовенство, яке до недавна мало майже цілий провід нашого народу в своїх руках, не відновило своєму великому завданню.

Головною перешкодою було самолюбство, яке не позволяло нашому духовенству подбати щиро за свій нарід. Правда, були одиниці серед нашого священства, які з ревністю і посвятою служили не тільки престолови, але не меньше і свому народови. Та таких ідейних священиків в нас, на жаль, дуже мало, а зрештою і не про одиниці тут мова.

Треба ствердити факт, що до недавна наш український нарід крім церкви не узнавав потреби істнування інших народних інституцій. Наше священство дбало лише о церкви. Ще й тепер можна почути: „Дбайте о спасенне душі» (дбайте о церкви), а решта приложиться вам". Церква була в нас тим осередком, звідки нарід можна було провадити до поступу, не противлячися вірі і науці Христовій. Але сего не було і тепер приходить час, що нарід пізнає блуди свого духовенства і почйнає відноситися до него критичнійше. Правда, що нарід починає рівнож упадати на дусі правдивої побожности, надходять сумніви в справах навіть самої віри, але це все висліди праці самого нашого духовенства. Бо на мою думку церква не здержує нарід в поступі і в культурі, але ті, котрим приходиться церквою рядити чи то учити.

З радостю можемо повитати тепер час пробудження нашого народу, предсказаний нашим першим народним будителем Григорієм Сковородою, який в своїй пророчій науці висказав із серця всім тим, котрі колисали наш нарід у сні темноти, такими словами: „Прийде час, що той народ виспиться і сам пробудеться, а тоді горе тим, котрі не позволяли йому (народови) встати з того тяжкого сну". І якраз приходить тепер той предсказаний час. Народ починає пробуджуватися, починає пізнавати, що за довго він спав. Починає пізнавати, що в тім сні колисали його не тільки чужі, ворожі няньки, але і свої, котрі могли і мали обовязок будити, а не будили. І бачимо далі, що здійснюється погроза, заповіджена тим славним мужем, Григорієм Сковородою.

Встає наш народ і примує власними силами до світла, хоче бути господарем на своїй землі. І чи може кого здивувати, коли він тут в Америці хоче стати ще й господарем того церковного майна, яке він зібрав? Наші церкви були першими інституціями, за які наш нарід найбільше дбав і на які не жалів своїх жертв і тому не дивно, що він під цю пору старається о посідание того церковного майна, яке наше духовенство переважно в підступний спосіб йому забрало.

Деякі священики а то й одиниці глядять на ту справу так: „Коли громада домагається права власности над церковним маетком, то тимсамим громади зміняє і віру". Такого рода пояснення суть неправдиві, підступні.

Розберім таке пояснение. З него виходить, що вірці не мають руководитися в справах віри свідомостю, а маетком церкви. Іншими словами: де маєток церкви, там і вірні, хотяй би це мало бути і проти їх душевного переконання. Чиж така має бути Христова наука? Думаю, що ні! Де є написано, що Христос або його ученики були властителями церковного майна? Чи в такий спосіб вони організували Христову церкву? А вжеж за часів Христа цей плян був би скорше надався до організования, бо Христос не мав учеників з университетськими студіями, а помимо цего Христос цего способу не уживав, ані не приказував його практикувати. З того виходить, що теперішні наслідники Христа хочуть народно-церковним маетком забезпечити не душі вірних, а тільки своє матеріяльне істнование, а віри уживають лиш яко средства до осягнення своїх замірів.

Бачимо пострах, що може прийти час, в якім наш нарід полишить своїх духовних провідників а також і віру. Звідки береться цей страх? Чи народ, який має щире духовенство, яке йде спільно в змаганнях свого народа, покидає таких духовників? Думаю, що ні. Правда, були случаї, що нарід відплачувався чорною невдячностю своїм найщирішим провідникам і працівникам. Але це походило з хвилевої несвідомости народу. Як в народі буде повна свідомість, не буде лихої заплати щирим його синам.

Пертамбойська українська громада зрозуміла теперішне положение і виступила до боротьби за свої і загально народні права і згідно продовжує почату боротьбу далі.

Наша громада є свідома і цего, що церковне майно не має нічого спільного з вірою, що через те, що громада є або стане — по одержанню судового вироку— властителем майна своєї церкви, вона щодо віри — остає такою, якою була передтим.

Але в случаю, коли ті, що поставлені до оборони правди, самі правду подопчуть, пертамбойська українська громада є і на це згідно приготована. Вона покине тоді своїх опікунів, хочби їй прийшлось і матеріяльно потерпіти.

Може хто з шановних читачів, як прочитає цю допись, а знає, що і я служу церкві, подумає, що це за сміліть так виступати проти духовенства та це дякочителени. Ось і в цім лихо, що ми боїмося стати з отвертим чолом до боротьби з ворогом свого народу. Ми звичайно любимо ховатися за плечі других. „Двом панам служити не можна", каже народна пословиця. Це найвищий час памятати нам всім, щоби наш нарід знав, хто з ним, а хто проти него.

Йосиф Буката,
Перт Амбой, Н. Дж.

УКРАЇНЕЦЬ ПОЗИВАЄ УРЯДНИКІВ МІСТА ФИЛАДЕЛЬФІ ЗА НЕПРАВНЕ ВИПЛАЧЕННЯ $5,000,000.

Вже від кількох місяців часописі стейту Пенсильванія живо інересуються справою, яку тутешний Українець, Григорій Самбір, оператор реальностями при 2231 Фейрмонт Евеню, розпочав проти міста Филадельфії.

Через свого адвоката Гр. Самбір закидує теперішним урядникам міста, що вони безправно хочуть заплатити видатки приватної корпорації громадськими грішми.

Свій закид основує на семім параграфі чартеру міста Филадельфії, де зазначено, що неконституційно є уживати громадські гроші на приватні підприємства. А тому, що Сесквікентініял є зінкорпорована корпорація для зиску і не є для громадського добра, місто Филадельфія не може платити необору Сесквікентініял громадськими грішми. А той недобір виносить $5.000,000.

Справа опинілася в Коммон Пліс Корт ч. 3, де горячо була дебатована обома сторонами.

На днях судія Фергусон видав осуд корисний для міста, де каже, що місто є моральною зобовязане заплатити за такі патріотичні підприємства, як Сесквікентініял було. Він майже в своїм осуді признав, що акция Самбора має правну підставу, але честь міста не позволяє, щоб не заплатити довгів, які були зроблені таким підприємством.

Гр. Самбір не задоволився таким осудом, але заапелював до Найвисшого Суду Пенсильванії, і там хоче доказати, що осуд судії Фергусона є проти закону на підставі попередних осудів Найвисшого Суду.

Він дальше каже, що громадянськими грішми не можна платити довгів Сесквікентініял, тому, що урядники Сесквікентініял надавали контракти самостійно, а не так, як водиться в таких случаях, що кількох контрактоpів накидає свою платню, і той, що опустить на найменшу платню, дістає контракт. Таким способом заощаджується громадські гроші. Який осуд видасть Найвисший Суд Пенсильванії, не знати, але, як заявляє одна з найбільших часописий в Пенсильванії, „Інквайер", в редакційній статті: „Самбір повинен дістати цюру піддержку, бо тільки тоді Найвисший Суд буде мати нагоду дати свій осуд, котрий заспокоїть не лише сю справу, але і много подібних справ, котрі можуть слідувати".

Дуже розумно, скажу від себе, зі сторони п. Самбора, що він хоче дізнатись, що скаже Найвисший Суд про таку важну справу; те, що Найвисший Суд скаже про сю справу, буде вказівкою для других подібних справ не лише в Филадельфії, але і в цілій Пенсильвенії.

Як Українцеві, пану Самборові можна погратулювати, що він взявся за таку поважну справу і поставив себе перед очи всеї читаючої американської публики в Пенсильвенії і других околичних стейтах; тим більше, що коли репортер з найбільшої газети „Булетін" прийшов до його дому питати, хто він і що він, п. Гр. Самбір сказав, що він походить з Терношоля, на Україні.

„Булетін" навіть помістив його фотографію і дуже прихильно поставився до справи, яку пан Самбір розпочав. Але не можна було спостерегти ніякої статті в українській пресі.

Длятого подаю отсе до відома українським людям, щоб і вони знали, що між Українцями є відважні люде, що мимо всяких перешкод, (в перешкодах розумію, чужа нам мова, чужі обставини, наша трусливість) можуть поставити себе досить високо перед очима чужої публики.

Треба згадати, що п. Гр. Самбір вже два рази кандидував на магістрата, а тепер якраз кандидує на радного міста Филадельфії.

Хоч як порозкидані Українці по Филадельфії, все таки є їх спора часть тут. Як би так кожний голосував на нього, п. Самбір дістав би поважне число голосів.

Т. С.

УВАГА! НЮЙОРЧАНИ! УВАГА!

ЗАХОДОМ ЗЛУЧ. ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ ПРИ УЧАСТИ УКР. ХОРУ ПРИ ЦЕРКВІ СВ. ЮРІЯ В НЮ ЙОРКУ

відбудеться

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В CZECHOSLOVAK NATIONAL PARK, 1-19 FOREST ST., WINFIELD, L. I.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 14-ГО СЕРПНЯ 1927 РОКУ

Парк отворений з рана до пізної ночі.

Музика перворядна. Вступ 50 центів.

Шановне Громадянство! Отсим маємо честь запросити Вас на цей ПІКНІК, де по тяжкій цілотижневій праці в духоті, будете мати нагоду добре відпочати, надихатись свіжим і здоровим воздухом, забавитись доволі зі знакомими й приятелями та налюбуватись многими несподіванками. **Прибудьте громадно й своїх знакомих запросіть.** 185-6

DIRECTION: Take 2nd Ave, „L", change at 57th St. for Corona Train or I. R. T. Subway Corona Train at Grand Central Station; get off at Fisk Ave., half block from park.

ХАРКІВСЬКА ОПЕРА В НАСТУПНОМУ СЕЗОНІ.

Харківська Українська Державна Опера вступає в третий рік свого істнування, і на оперному ринку, після Московського Великого Театру, це найбільш солідна організація. Свій сезон Харківська Державна Опера починає 1. жовтня. Формування складу артистичного майже закінчено.

Щодо репертуару то в цьому сезоні дирекція бере курс на постановку оригінальних українських опер. З таких опер підуть: нова опера композитора В. Яновського „Вибух", що піде на 10 роковини жовтневої революції в постановці режисера Манзія; далі пройдуть три опери Лисенка: „Тарас Бульба", „Різдвяна ніч" та „Енеїда".

Крім цього протягом сезону пройдуть такі нові опери: „Орлиний бунт", „Майстерзінгери" або „Тангайзер", „Моланта", „Гугеноти", „Русалка" (в українській трактовці), „Украдене щастя" (за твором Івана Франка) і одна із опер: „Прижок через тінь" — Кшенека, „Принцеса Турандот" — Пучіні і „Войчек" — Берга.

ПОЗІР! ГУДСОН, Н. Й.! ПОЗІР!

БРАТСТВО БОРИСА І ГЛІБА

В HUDSON, N. Y.

устроює

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 14. СЕРПНЯ 1927

НА ATLAS FIELD.

На сей пікнік запрошується місцеве Бр. св. Йосафата, від. 273 У. Н. С. і всіх місцевих та околичних гостий. За першорядну музику і добру забаву ручить — **Комітет.** 185

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й.!

СЕСТР. ПР. БОГОРОДИЦІ,

відділ 36 Укр. Нар. Союза

устроює

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, 14. СЕРПНЯ 1927 Р.

НА НОРТОН

при кінци Гудсон Евні.

Початок о год. 2-ій пополудни.

Сестрицтво запрашає всі Товариства і Братства та всіх У. кранїців місцевих і дооколичних прибути на сю забаву.

За добру забаву ручить

185 **Комітет.**

ПОЗІР! — БРІДЖПОРТ, КОНН.!

ЗАХОДОМ ПАРОХІЇ ПОКРОВИ ПР. БОГОРОДИЦІ

відбудеться

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 14. СЕРПНЯ 1927 Р.

В ПАРКУ В. ВЕНГРИНОВИЧА.

Початок о год. І. пополудни.

На цей пікнік запрошується всіх Українців з Бриджпорт, Ню Гейвен, Савт Порт і Стемфорд, прибути як найчисленнійше. Приграватиме буде українська музика як рівнож будуть ріжні забавки та несподіванки. Приходіть всі і приведіть знайомих. Вси будуть відвозити гостий на пікнік від церкви на Біч стріт. — **Комітет.** 185-6

Др. Остап Грицай (Відень).

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА ЯК ПИСЬМЕННИЦЯ

(Спеціяльно для „Свободи").

3)

(Продовженне)

Бо й Наталка Верковичівна — це тільки один з артистичних прообразів самої письменниці.

Тут сповідь її душі, тут відгуки її боротьби проти духової темряви в лоні власної суспільности.

Ось з дальшим розвитком повістевих подій бачимо, як Наталка намагається здійснювати той ідеал незалежности від свойого окруження, що став ціллю її життя. Вона зазнайомлюється з одним молодим чоловіком, Орядином, в якого поки-що нема ніякого „приличного" становища, і переживає з ним свою першу, чисту любов, дарма, що всі в хаті тай в містечку лають Орядина, як авантурника та пропащу єгзистенцію, він от-таки єдиний весний син одної православної попадинки тай якогось там Цигана, а далі, що він — соціяліст. Підкреслене першого з навсдених моментів в характеристиці Орядина належить таксамо до революційних рисів в нашій повісти, як і ширше зясування соціялістичних кличів, уложене в уста Орядина, а якими Наталка зацікавлюється без огляду на побожне обурення тітки, вуйка та старого реакціонера, професора Льордена. Це введення соціялістичного світогляду в нашу повість доказує нам — хоч воно тільки епізодичне — теж, як дуже помилявся С. Ефремов, коли лає героїв Кобилянської як аристократів без зрозуміння для громадських ідеалів. А до того було воно зі сторони авторки в межах даної доби своєрідною сміливістю, бо пригадаймо собі тільки, як галицькі реакціонери лаяли Франка за його соціялізм, і як то вони відпекувалися через те всякого звязку з ним! Так Орядин являється Наталці спершу справжнім духовим товаришем і сопутником, сказатиб співборцем проти фронту глухо-містечкової темряви та заскорузлости. І ми не подивуємося, що в початкових розмовах з ним так чудово відслонюється найглибша душа самотної дівчини й горнеться до Орядина з усім огнем горіючого бажання **свойого** щастя. Ті Наталчині початкові сцени їх любовного зближення, яке зі сторони Наталки овіяне солодким подихом чудної, справді дівочої непорочности — це обік її боротьби з рідною — властивий зміст першої половини повісти, і одно з найкрасшого, що створила наша повістева література останньої доби. Очевидно, вся вага психольогічного малюнку зосереджена в першу чергу в особі самої Наталки, і можна сказати, що краса того малюнку тут і там просто незрівнана. Вона повна таких майже невловимо тонких рисів, що треба чудуватися геніяльному поглядові авторки. До того симпатія Наталки до Орядина скріплюється ще й тим, що він гарний скрипак, а вона обожає музику, про яку в Кобилянської скрізь найкрасші вислови, бо любов до музики — це в неї, побіч спромоги **одушевлятися**, один із головних елементів у психіці її людини. Нехай, що тітка Павліна накидується на бідну дівчину при кожній нагоді за її отверте відношение до „цигана" Орядина. Виливаючи своє обурення зза того, шановна цьоця характеризує сама, як не можна краще, свою власну тупість та душову сліпоту.

— Я мало з сорому в землю не запалася — кричить вона — що кревнячка мойого мужа говорить із **соціялістом!** В тебе є нерви, а я бувши в твоїм віку, мала замісць нервів сором-ницвість! Розумієш? Сором-ницвість! З соціялістами й не вдавалася, а **писати** також не бралася! Я бралася за голку, за варення, за прятання, за **молитвенники**, за тото бралась, але **ніякі питання та ідеї!** — Одначе такі та инші вигуки темних духів в нашій повісти тільки скріплюють в Наталки несхитну волю прямувати далі шляхом свойого ідеалу, і вона після довшої боротьби зі собою, важиться на рішаючий крок: **заробляти власною працею на хліб як незалежна від рідні людина.** Зірвати накінеці й тітки заручини з підстаркуватим професором Льорденом, який найвищу мудрість добачує у млосно катехитичнім творі Чокк'аго „Штундер дер Андахт" — Наталка зриває заразом з рідною, кидає дім вуйка та перебирається в Чернівці на посаду „товаришки" тобто гувернантки в дім одної пані, водиці по лікарі, Хорваткин Марко. Із тим кінчається перша, гармонійніша частина нашої повісти, дальше продовження якої виявляє вже деяку розбіжність основних подій, не зовсім удатно достроєну до прегарного початку.

Спірною точкою именно являється мені тут дальша роля Орядина, який після перших своїх доволі симпатичних виступів стає з одної сторони жертвою визиску своєї рідні — надлісничого Маєвського — а з другої жертвою своєї пристрасти до карт, якій віддається, намагаючись ніби добути засобів до дальшої освіти по власній волі. Його хитрі свояки, які мають під своєю опікою його невеличке майно, хотілиб його конче випхати на теольогію, одначе Орядин хоче студіювати права, щоб таким чином добути терену для ширшої суспільної праці. З ним Наталка і сходиться в Чернівцях, де він опинюється як співробітник в канцелярії адвоката Міллера. Здавалосиб ось, що тих двоє людей, наче вроджених для себе зза свойого жагучого стремління до вищого життя, повинно-сяб бачити, тепер, у щораз тіснійший духовій зв'язі та в щораз видатнійший співпраці для визвольної ідеї. Бож Наталка, тепер як-неяк вільна людина, а й в Орядина згодом життєві обставини поладнані — він одержує спадок — так, що не потрібуе корити перед нічий волі та боятися насміху провінціональних тіток. І до того він — як ми чули — соціяліст, який так одушевлено впевнював Наталку, „що в царстві соціялістичних догм зросте правдивий поступ, що світло знання і краси поллється широкою струєю скрізь, і що аж тоді вибе для всіх досі гнетених, невислуханих і слабих гордина дійсно людяного щастя, розвинеться цвіт правдивої любови". Так читач ожидає, що коли те все не має бути тільки словами і програмою, а відгуком справжнього переконання та животворної ідеї, то Орядинові треба тепер узятися за працю і свої думки по змозі здійснювати в бурупах великого життя. Але так воно, на жаль не є. Орядин в цілости всетаки тільки фразеольог, з яскраво зазначеною рисою виролюмности в своїм характері, яку і без його слів відчуває тонким жіночим інстинктом Наталка та ставиться до нього згодом зі стриманою резервою, хоч любов до нього не вгасае в неї ніколи. Але здається мені, що ні характер Орядина ні його роля у відношенню до Наталки не розробила молода авторка в усіх глибинах, і тому ціла ця постать та все пережите Орядина з Наталкою не вдоволюють читача гаразд. Орядин як характер ані в цілости додатний, ані в цілости відємний. В ньому є немила риса духової двійности, яка дразнить читача головно тому, що авторка до самого кінця повісти, мов сама вагається повести рішаючу рису в один бік, і оба рішучі виправдати, або рішуче натаврувати його. Адже Наталка ще навіть тоді, коли Орядин продавшися оконечно за гроші польській ціці, приходить до неї перед своїм вінчанням попрощатися, не знаходить на стільки відваги, щоб сказати тому панові те, що йому за таке зрадництво належалосиб. Вона не вспіла ще й тоді перемогти своєї колишньої любови до нього, і вважае за потрібне бути при його вінчанню, хоч цього вона, **царівна духа**, властиво не повинна робити. Нехай, що Орядин міг чути до неї жаль за те, що вона після приїзду до Чернівець не схотіла відразу згодитися на його прохання, стати йому жінкою. Наталка слушно відмовляе йому тоді своєї руки, не хотячи поки-що звязувати ні себе ні його саме на поразі нового, вольного, так важко собою вибореного життя.

ЩАСТЯ ТА НЕЩАСТЯ МІЛІОНЕРА.

У Лондоні отруївся хльороформом один з найбільших фінансових потентатів Англії, Джеймс Вайт, якого всі вважали дитиною щастя. Як 20-літній парубок він був робітником, що передавав при будові цеглу. Зощадженних грошей узяв в аренду провінціональний цирк, а потім два провінціональні театри. Від них перейшов до будови передміських домиків і опустілі поля перемінив у квітники довкола віль. Згодом його нахил до спорту казав йому організувати великанські боксові змагання, на яких заробив міліони. Навіть рулетка у Монте Карльо служила йому і він „розбив" її банк. Ще два роки тому купив за 300,000 фунтів будівлю виставки у Вемблі. Аж біржа підорвала його щастя. Щоби рятувати, він продавав свої віллі, дорогоцінні образи, а навіть перегонові коні. Все це не помогло. Він шукав рятунку в картах, і ці зрадили його. У день самовбийства він програв у клюбі 300,000 фунтів, на які виставив чек. Він знав, чого не знав ще ніхто: що банк не виплатить на його підпис нічого. Вайт, міліярдер, полишив півтора міліона довгу, зруйнувавши сотки людей і фірм, які вірили його щастю, вплившам і кишені.

ПАМЯТАЙТЕ НА РІДНИЙ КРАЙ!

При кождій нагоді збирайте на: Рідну Школу, інвалідів, сиріт та політичних вязнів в старім краю.

Жертви належить слати до краю через:

OBYEDNANYE
BOX 411. PHILADELPHIA, PA

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ОДИНОКА БЕЗПОСЕРЕДНА ДОРОГА! ДО ГДАНСЬКА

БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ.

Слідуючі відїзди:

ЛІТУАНІЯ ... Серпень 30.
ЕСТОНІЯ .... Вересень 20
ЛІТУАНІЯ ... Октобер 11.

По дальші інформації голоситься до місцевих агентів, або пишіть до:

B. A. L.,
8 BRIDGE ST., NEW YORK, N. Y.

УКРАЇНСЬКІ НАЙНОВІЙШІ І НАЙКРАЩІ РЕКОРДИ КОЛЮМБІЇ

Columbia

В НАС ДІСТАНЕТЕ НАЙСКОРШЕ И НАЙДЕШЕВШЕ.

ПРИХОДИТЬ З НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ.

ОТВОРЕНО В НАС КОЖДОГО ДНЯ І В НЕДІЛІ.

ХТО НЕ МОЖЕ ПРИХАТИ, ТО ХАЙ ПИШЕ ПО РЕКОРДИ, ЯКІ БАЖАЄ МАТИ. МИ ВИСИЛАЄМО ТОГО САМОГО ДНЯ, ЯК ДІСТАНЕМО ЗАМОВЛЕННЯ.

ГАРАНТУЄМО, ЩО РЕКОРДИ ДІЙДУТЬ ДО ВАС ЦІЛІ.

НАЙНОВИШІ РЕКОРДИ

Евгена Жуковського: ЩО НАРІШОВ, ТО ТВОЄ, дуже смішна. Ч. 27096
П. Гуменюка: „ГОП" вальс, і танець „ПРИСЮДИ". Ч. 27097

Баса В. Ділова, вийде „ГЕТЬМАНИ" Лисенка, і „СЕРЕНАДА". Ч. 27098
В нас вони будуть 12. липня.

На „СПЕСЯЛ" вже вийшла дуже весела рекорда нашого гумориста Евгена Жуковського.

„МАЯКОВІ ТРОБЛІ З МЕРОЮ", число рекорди 27099.

Ця рекорда найсмішнійша і найвеселійша за всі його дотепершні. З провищі безпечно можете замовляти відразу по дозені їх, бо ту рекорду всі схочуть мати. От втяв той раз...

12-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ ПО $1.25.

70004 (Хрестини, Ч. І. і П. — Оркестра Гуменюка.
70001 (Христос вскрес і Согласно, — М. Зазуляк.
70003 (Вірую і Отченаш, — М. Зазуляк, баритон.
70000 (Бог предвічний, Ч. І. і П. — М. Зазуляк.
70002 (Весілля, Ч. І. і П. — Оркестра Гуменюка.
63005 (Весіля (польська), відограла Орк. Гуменюка.

10-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ ПО 75 цнт.

Спис Рекордів Жуковського.

27093 Школярі. (Дуже комічна).
27092 Родимий Краю
27090 Молотник. Змарнів я.'
27086 (Ой не шуми, луже. (Чорні очи як терен
27083 (Що грубе, то добре (Зрадниця.
27082 (Лист з краю
27080 (Снятинська Коломийка (Ой поїхав мій Миленький
27072 (Старість не радість (Не женися, сину
27065F Борщик з грибами Зарали, заграли
27059F (Коза дереза (Ведика память
27057F (Соколи, соколи (Ми гайдамаки
27053F (Ой поїхав дід на раки (Ой дриг-дриг
27048F (В хаті сякерухи (Ковалівна
27047F (Молода на відводі (Віват, пані свахи
27042F (Премудрий Соломон (Катерина моя
27041F (Жінку не цінуй (Ой чи ти, чи не ти запаску згубила

Д. Медов, тенор.

27081 (Стоїть гора високая (Пусти мене, мамо.
27066 (Ой не світи місяченьку (Ой іду, ой іду
27056-F (Ой не ходи, Грицю (У сусіда хата біда
27051-F (Дівка в сінях стояла (І шумить і гуде
27044-F (Ой, продала дівчина курку (Солоха
27043-F (Дід рудий, баба руда (Ерпем-перцем, три дочки

Михайло Зазуляк, баритон.

27075 (Не пора. (Гей, Січ іде.
27062-F (Ще не вмерла Україна (Марсилеза
27036-F (Туман яром котиться (Тихо, тихо Дунай воду (несе.
27034-F (Зелена рута, жовтий цвіт (Пропала надія

Спис Рекордів Гуменюка.

27094 Забава в стодолі
27091 На відпуст до Почаева
27089 Вальс „Бандура"
27088 (Хотіла мене мати (Гусар Гуси згаше
27087 (На весілю від хатою, Орх. (Ой там за лісом, хор і орх.
27085 (Ой піду я сіхер віхер (Український „ту-степ"
27084 (Ой Козаче білоусий (На весілю при вечері
18082 Заручини, (польська).
27079 (Придане (Пересувини
27078 (Танець під вербами (Рай, або гроші віддай
27071 (Чабан і Гущулка
27070 Поправини (на 2 сторони)
27055F (Заручини (Вінкоплетини
27054F (Рах цях-цях (Гамай кицю
27059F (Гоп, Марку, покинь сварку (Ой вишневий, черешеньки
27049F (Бим-Бам (полька) (Від кутика до кутика

Українська Орхестра.

18177 Ку-ку, вальц.
27064 (Вся родина на весілаю (Танцюйте, молодички
27063-F (Як си маєш Марцшко, (полька (Українська мазурка
27046-F (Дідусь, полька (Хлопці, не зівайте, полка
27045-F (Сільські дівчата, полька (Щаслива жінка, полька
27040-F (Серед цвітів, вальс (Французька полька
27035-F (Українська полька (Український гопак

КОНЦЕРТОВІ СПІВИ.

Ой Дніпре мій, Дніпре
Ой піду я лугом
Реве та стогне.
Баламути
Стоїть гора високая
Не пора...
Думи мої, і иноі

ЧУЖІ ГАРНІ РЕКОРДИ.

Ми також тримаємо рекорди инших народностей, як російські, польські, словенські і инш. Понище подаємо спис найкращих. Можете їх замовляти для других або і для себе.

НАЙНОВІШІ 12-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ:

50041 „Май Контрі" і „Стар Спенгел Беннер", Хор і Орхестра.
50042 Віденське Життє і На фалях Дунаю, до танцю, Орхестра.
63006 Польський Марш, Хор і Орхестра.
63007 ХРЕСТИНИ польські, зложив і відограв П. ГУМЕНЮК, на польських хрестинах співав Е. Жуковський іншаа співачка п-на Красновська.
59039 Весняна Любов і Прекрасна Весна. Орхестра до танцю.
35086 Серенада, вальс і Австрійське седо, орхестра до танцю.

НАЙНОВІШІ ЧУЖІ 10-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ.

18202 Поправини, польські, зложив і відограв П. Гуменюк.
20103 Ніч Любви, русский вальс, орхестра до танцю.
20102 Сьвіть місяць, з варіяціями, цимбали.
20095 Косово, вальс, і Уяви поета, вальс. Чудова рекорда до танцю.
20090 Маруся отравилась, співав Медовий, тенор.
20088 Бордер, (русска комічна рекорда) Сарматова
20085 Ви жертвою в бою не рінім лягли, дві революційні пісні. Співав Медовий.
20081 Пісня Арестанта, співав Медовий.
20086 Как проживаєте, цекорда до танцю, дуже голосна.
20045 О, Катеріна, співав комік С. Сарматів.
12048 Весела юдова, вальс до танцю.
14269 Італійська, скрипка з гітарою, танець.
18122 Весіля у Вітоса, танці.

Для вигоди посилаємо С. О. Д. Пришліть нумери рекордів, що бажаєте. За рекорди заплатите, як почтар принесе до хати. Менше як 5 не висилаємо.

Вже є нова книжка зі словами до всіх Весільних Рекордів. Хто в нас рекорди купує, тому до рекордів слова дасмо даром.

Columbia

Всі замовлення на рекорди та инші для Вас потрібні рекл, посилайте на таку адресу:

ВИДАВНИЦТВО ЗВІЗОК НА ПЯНО „СУРМА"

SICHOVY BAZAR, 34 E. 7 St., New York

(Біля Бюра Загавича)

Отворено кождого дня від 9. рано до 9 вечер; в неділі до 5-ої пополудни.

МИРОН СУРМАЧ, управитель Січового Базару.
Член У. Н. С., від. 130.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВІ.

НАНТІКОК, ПА.

Замісць вінця на могилу на інвалідів.

Громадяне в Нантікок, Па., одержавши сумну відомість про трагічну смерть бл., п. Емілії Струтинської, жени нашого пароха о. Н. Струтинського, зібрали між собою $30 і вислали їх замісць вінця на гріб п. Струтинської на українських інвалідів, щоби в той спосіб висказати свому парохови своє вспівчуття.

Збірку вислано до краю через Обеднанне. Жертвували слідуючі: Василь Федак 2 дол.; по 1 дол.: І. Билиця, Н. Бат, І. Чорний, І. Кобеза, В. Гоюс, В. Блюй, С. Пакот, А. Хромчак, П. Здирко, С. Грозьо, П. Челак, Анастезія Грозьо, М. Онуфріївіч, В. Сторожка, П. Рудавський, П. Федел, Т. Гулик, Т. Прожиралик, А. Куливий, М. Сивуличч, А. Грозьо, І. Грозьо, І. Лейцюсь, Е. Яхван, Мир. Сокольський, Н. Гриценко; по 50 цнт.: С. Цирко, С. Стецько, Н. Грицько, І. Кузьмовський.

Разом зложено $30.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Дальші жертви на Український Дім в Збаражі.

З Ансонії, -Кон.:

Збірку прислав гром. О. Мерецак від слідуючих Збаражчан: Теодор Захаревич 10 дол.; О. Мерецак 5 дол.; Анна Гвоздевич 1 дол.

З Бікон, Н. Й.

Ів. Романчук 5 дол., Антін Романчук, син Івана, 5 дол.

З Вестбери, Л. Ай.

Через тов. Янчака Н. Н. 2 дол.

З Нюарку, Н. Дж.

Бувший касієр залеглість $16.45; Т. Пиш 1 дол., Тот. Збаражчан $2.55; Бенеф. тов. Округ Збаражчинин $100.00. Разом $150.00.

З того вислано до Збаража через Guaranty Trust Co. в Нюарку, Н. Дж., 6. липня 1927, $100.00; 18. липня 1927 $50.00, всіх в липню вислано $150.00. 24 березня 1927 р. вислано $400.00. Всіх грошей вислано в 1927 р. через тов. Збаражчан в Нюарку, Н. Дж., $550.00.

За тов. Збаражчан в Нюарку, Н. Дж.:

Д. Кальба, предс.; **М. Сокоповський,** скарб.; **Ів. Миськів,** контр.; **К. Багрій,** писар.

БРУКЛИН, Н. Й.

На поміч інвалідам.

Як кождого року, так і того наше братство наняло богослуженне за здоровлє живучих членів і панахиду за померших. На богослуженне явилися майже всі члени місцеві і доокольні. По скінченню богослуженя наш парох о. Антін Лотовичвиголосив проповідь о користях організованя людей в братства і товариства, та про користи, які дає нам наша найбільша організація в Америці Український Народний Союз.

По панахиді удались всі члени до Народного Дому, де відбулись піврічні збори братства. По вирішенню всіх справ, які були на порядку дневнім, ухвалено, щоби по замкненню зборів устроїти спільну перекуску. Зараз по зборах удались члени братства до другої галі, на перекуску. Підчас перекуски председатель братства Іван Балко забрав голос і представив жахливе положенне наших героїв-нвалідів, котрі все, що мали найдорожшого, життє і здоровле дали на жертвенннику вітчизни, щоб добути кращу долю. Та доля не судила. Одні подожили свої буйні голови в лютім бою, а другі остали каліками на ціле життє та не мають спромоги на заробіток ані средств до життя.

На сей поклик зложили жертви слідуючі: Д. Сенюта 10 дол.; І. Балко Андрея 2 дол.; по 1 дол. зложили: І. Ленський., Т. Корилюк і І. Балко Стефана; по 50 цнт.: Н. Братівник, А. Яремчук, С. Шилот, Н. Крук, Т. Сорока, С. Фесолович, Т. Ковальчук, П. Муж і Теод. Ващишин; по 25 цнт.: Вол. Яськевич і Василь Шеремета. Разом зібрано 20 дол. Збіркою занявся Теодор Ващишин.

Братство Пресв. Тройці, найстарше в Бруклині має найбільше членів і посідає красний маєток. Збірку вислано до Обеднання.

В. Яськевич, секр.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

З панахиди на інвалідів.

З ініціятиви тов. ім. Івана Франка від. 266. Укр. Нар. Союза відправлено дня 10. липня по вечерни панахиду в память одинацятьлітної річниці смерти нашого генія Івана Франка.

Панахиду відправив парох о. І. Шуховський, який в своїй проповіди зясував особливо прикре положенна, та нужденне життя наших інвалідів та закликав присутних зложити жертви на будову Дому Інвалідів у Львові.

Зібрано підчас панахиди $20.20, котрі в цілости відіслано до Обеднання.

Помимо сего, що панахиду заповіджено два тижні вперед, дуже мале число людий прийшло до церкви. Користаючи з автів і поїздного дня, забули за Франка і українських інвалідів. На мою думку всі неприсутні, що не були на панахиді, а котрі почуваються Українцями, повинні виповнити свій обовязок і зложити жертви на будову Дому Інвалідам.

Союзовець.

ФОРДСОН, МИШ.

На Народний Дім в Янчині.

Другу збірку зложили слідуючі особи: А. Романів 5 дол., Д. Дозорець 2 дол.; П. Золочівський 2 дол.; по 1 дол.: І. Михайлишин, М. Дацко, Т. Рудий, В. Федячко, Т. Ничай, І. Клим, І. Шавінський, Т. Мусій; по 50 цнт.: К. Маслій, В. Годяк, В. Осідач 30 цнт.; М. Колтунович $1.70. Разом $20.00.

За Комітет:

М. Колтунович,
А. Романів,
Л. Коцюба.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Збірка на читальню Просвіта в Козівці, пов. Тернопіль.

На заклик старокраєвого комітету до односьольчан з Козівки, тернопільського повіту, ми низше підписані занялися збіркою і зібрали суму 50 долярів, котру висилаємо на руки касієра Василя Пасічника. Жертвували як слідує: Михайло Дубина 10 долярів; Теодор Задорожний, Мартин Лошновський; Микола Снітинський по 5 долярів; І. Ковтун, М. Костецький по 2 дол.; по 1 дол.: Стефан Лошновський, Евгенія Задорожна, Т. Свистун, І. Ясінчук, І. Баранецький, М. І. Мек Картей, Гринько Вовчук, Микола Вівчар, І. Федина, П. Ковтун, Ів. Затонський, Ев. Воробець, І. Паньківиі, П. Шкіра, М. Креденсор, Анна Креденсор, П. Герелюс, А. Бучацький, П. Тимчак, І. Тимчак; по 50 цнт.: В. Матолич, М. Харів.

Українці! Односельчане села Козівки. Як відомо Вам; дім читальні Просвіта в нашому селі має коштувати 15 сот долярів. Відомо Вам також, що наші браття в рідному селі збирали між собою 500 долярів. Сума, як на старокраєві обставини аж надто велика та далеко не вистарчаюча. Одну тисячку треба як найскорше зібрати, щоби не опізнюватись з будовою.

Тому вони відносяться з просьбою до нас, щоби їм помогти повести зачате діло до успішного кінця.

Вислана сума (50 дол.), безуслівно мала а і та зібрана в більшости не між нашими односельчанами. Тож відгукнитись на заклик рідного села і поспішіть зі жертвами на так бідну городиу ціль. Жертви можна слати впрост до краю на руки касієра, або на поднизше подану мою адресу, а я по висилці оголошу звіт в наших часописах.

Теодор Задорожний,
Михайло Дубина.

T. Zadorozny,
2317 Fairmount Ave.,
Philadelphia, Pa.

РЕКРУТИ МАШИРУЮТЬ...

Окутаних порохом неоскріпованих коломийських вулиць, підохочені двома чарками „потішительки" на дорогу, закосичені васильком — ідуть, плинуть всіма вулицями, з півночи, полудня, сходу і заходу. Ідуть до „бранки". Наші діти, наші добродушні, часами буйні і завзяті сільські парубчаки. Майже всі вони члени „Лугу", „Читальні". Ідуть і співають рідні пісні, свої улюблені, січові й любовні...

Ой, жаль, жаль, серцю буде,
Візьмуть її люде,
Моя не буде!

Слухаєш — і відвертаєшся. Гірко, невимовно гірко і важко етає на душі. Бо слова цієї пісні падуть оловом на душу й перетоплюються на гіркий символ...

Так! Узяли нам її, ту нашу красну Милу, — і жаль серце тисне. Чи буде Вона ще коли твоя, — моя, — наша?... А може й ви, новобранці, почуваєте це саме? Може тому чуєтеся у вашій пісні сумовитий тон?

ВСЕСВІТНА ІСТОРІЯ.

Написав Ф. Чайківський. — Всесвітня історія часть І.: старинна історія стор. 280. — Є се нове видание нової праці (за др. Тугедом) історії, написаної коротко і авязково. В новому своєму виданию богато ілюстрацій. — Часть II.: середні віки, стор. 248. — В сій частині авершено належну увагу на укр. історію, чого дотепер не бувало.. Часть III.: нові часи, стор 304. — Сей підручник доводить історичні події до 1911. р. як і в других частинах, так і тут, авершено велику увагу на укр. історію і на кінці додано огляд важнішних історичних дат.

Всі три томи в оправі $3.25.

"SVOBODA"
43 Grand St., Jersey City, N. J

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться дня 14 серпня, о годині 1-ій попол., в салі Укр. Нар. Дому. Зарязом повідомляється, що на минувших зборах запала ухвала, щоби збори відбувати по другій неділі в місяці на великій салі. — В. Репужинський, голова; Іл. Лазірко, кас.; Н. Задерецький, секр. фін.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членинь, що мітинг відбудеться дня 13-го серпня, в суботу вечером о год. 7-ій. Обовязком кождої членині явитись на означений час, бо є важні справи до полагодженна. Довгучних напоминається вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть виключені. — П. Росоловська, предс.; К. Олексин, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє, що мітинг відбудеться в неділю, дня 14. серпня, зараз по Службі Божій в салі церковній пид Окілі Бульвара і Рейс ул. — Гр. Чикало, секр. рек.

ВАЙТСТОВН, Л. Ай. Тов. Просвіта, від. 129, повідомляє, що надзвичайний мітинг відбудесть о год. 8-ій вечером в суботу, дня 13. серпня, в домі М. Дацького, 22-га Евня Ryan Court. Важні справи до полагодженя для тих членів мусять пробути. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1.00. — М. Дацький, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. М. Грушевського, від. 219, повідомляє членів, що збори відбудуться в суботу, дня 13. серпня, о год. 8-ій вечером. Є важні справи до полагодження, тому обовязком є кождого члена явитись на сі збори. Незявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — В. Коритко, предс.; С. Шпика, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітинг відбудеться в суботу, дня 13. серпня, в Нар. Домі на 2-ій місці, ч. 72 Монтгомері, точно о годині 7.30 вечером. Проситься всіх явитись на означений час і заплатити свої вкладки. Довгучні, коли не вирівнають своїх залеглостей, будуть суспендовані. — Йосиф Крайник, предс.; Василь Гапка, кас.; Семен Кусень, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Назаруча, від. 280, повідомляє своїх членів, що мітинг відбудеться в неділю, дня 14. серпня, о годині 2-ій попотудни в Укр. Нар. Клюбі, 618 W. Backawanda Ave. Проситься, щоби всі члени прибули на сей мітинг, бо є важні справи до полагодження. — В. Бутинський, секр.

ГРІНПОРНТ, БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх членів, щоби прибули на мітинг в неділю, дня 14. серпня, о год. 6-ій вечером в словенській галі, 724 Lorimard St. Проситься всіх прибути на мітинг і привести своїх знакомих та вписати їх в члени У. Н. Союза. Членів, котрі не зложили жертви на Сиротинець, проситься принести на сей мітинг. Довгучні члени, коли не вирівнають своїх залеглостей, будуть суспендовані. — І. Сороняк, секр.

НОВІСТЬ! ФІЛАДЕЛФІЙЦІ! НОВІСТЬ!

НАНОВО ОТВОРЕНИЙ СКЛАД МЕБЛІВ.

Отсим повідомляється Українців Филадельфії і околиці, що підписаний закупив та наново отворив ВАРШАВСЬКУ СПІЛКУ МЕБЛІВ і уряджень домових під числом 4218 Germantown Ave., Nicetown, Phila, Pa.

На складі є урядження і уметблювання цілих домів і поодинокних кімнат. Річи найновішої моди, а ціни приступні.

Коли хто потребує ліжок, пружин, матерацнів, коців, ковдр, подушок, піря, диванів, хідників, цират, лінолеум, всякого рода шаф, печей, столів і т. п., нехай зайде до: 245—

ВАРШАВСЬКОГО ТОРГОВЛІ МЕБЛІВ

4218 GERMANTOWN AVE., PHILADELPHIA, PA.

ІВАН ПЕЛЕНСЬКИЙ.

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ!

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧНИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБЙТИСЬ.

Коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або инших річий, то зверніться до нас з замовленем.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛИПШИЙ І В ДЕШЕВШИХ ЦІНІ ЯК ДИНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

Американський прапор:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$2.50	$4.00	$5.50	$7.00

Український прапор з гербом на обі стороні:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кожде Товариство, чи Братство потребує все до публичних виступів, як паради, пікніки і прогульки, виступити з своїми прапорами, відзнаками і лентами в шапках.—Просимо щиро всіх Українців удаватись до нас з повним довірем, бо ми ручимо за тревалість і красу замовлених у нас річий! Ми уділяємо Вам всяких інформацій і вишлемо Вам свіжі наш каталь.ог з взірцями і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St., New York, N. Y

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДО ВИНАЙМУ 4 РУМИ, ГАЗ, ВАШТОПИ.

Рент $10.00 місячно. Голоситись під ч. **50 SUSSEX STREET, JERSEY CITY, N. J.** 185-7

ПРОДАЄТЬСЯ РЕСТАВРАНТ

дешево з причини слабости; бізнес гарантований, рент $35.00 місячно; добра нагода для Українця. Голоситись під ч. **363 HENDERSON STREET, JERSEY CITY, N. J.** 184-90

ПРОДАМ ДВІ ЛОТИ

в Pleinfield, N. J. на Spruce St. Хто би хотів купити нехай голосить ся:

BOLESLAW SINILA,
1400 Plain Street, Avoca, Pa. 183-6

НА ПРОДАЖ ФАРМА В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК,

добрий збут на всі продукта фармерські, дикоти і міста близько. Голоситись до: **MIKE ADAMOWICZ,**
R. 1, Savona, N. Y. 184-5

НА ПРОДАЖ фарма 90 акрів, дім 5 кімнат, забудовання, все в добрім стані, все знарядля, добрий збір, 5 корів, 2 коні, 600 курей, 60 гусей, земля добра, чверть миль до школи, 4 миль до міста. Ціна $8,000, готівкою $3,000. Голоситись до: **DANIEL F. BATTA,**
R. D. 2, Box 89, Flemington, N. J. 184-7

НА ПРОДАЖ фарма 35 акрів при стейтовій дорозі, обсіяна і обсаджена яриною, будинки в доброму стані, всяка машинерія, дім на 8 кімнат, вода в хаті, 2 корів, 1 бичок, 2 корови, 1 кінь, 2 возки, 2 вози, курей. Ціна $22,500. **ŁUKASZ GORAN,**
R. D. 2, Broadalbin, N. Y. 182-6

КАВАЛКИ ДОБРОЇ ЗЕМЛІ.

Фронт 50 фітів, довжина 275, в Лонг Айленд, близько Нью Йорку. Ціна $350, легкі сплати. Власність гарантована, добра нагода розпочати годівлю курей або огородництво. По бажані інформації голосить ся між 4 а 6 пополудни або писати до: **N. A. VOLGAR,**
225 W. 34th STREET, Room 201, NEW YORK CITY. 177-90

Телефон: Gramarcy 5881.

Др. К. Д. БІЛИК
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ.
ЕЛЕКТРИЧНІ ПРИРЯДИ.
Урядові години: від 12. до 1-ої, від 6. до 8-ої і після умова.
311 E. 18th ST., NEW YORK CITY.

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVENUE.
CHICAGO, ILL.
Практикує у всіх судах; займається переглядинем абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; переповаджує спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи. 191—

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

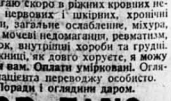

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 4072
Говорить по українськи.
Вдіть успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Найновійшій електричні апарати

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН

вічу успішно найновійшими методами. Помагаю скоро в рідких кровних недугах, нервовим і шкірних, хронічні нарости, загальне ослаблене, міхура, чирок, мочові недомагання, ревматизм, жолудок, внутрішні хороби та другі. Без різниці, як довго хоруєте, я можу помочи вам. Оплати умірковані. Оглядини пацієнта переводжу особисто.
Поради і оглядини дарем.

DR. ZINS
Спеціяліста. Осьмох. 28 літ.
110 East 16th Street, New York, N. Y.
межи 4th Ave. & Irvington Pl.
Денно: 9 А. М. до 8 Р. М. — Неділі 9 А. М. до 4 Р. М.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".